T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/621
KARAR NO : 2023/394
KARAR TR : 15/05/2023

ÖZET: Davalı Belediyenin bütçe içi işletmesi olan kayak merkezinde meydana gelen kaza neticesinde, cismani zarara uğrayan davacının, kazada davalı idarenin hizmet kusurunun olduğunu ileri sürerek, uğramış olduğu maddi ve manevi zararın tazmininin davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı: E.Ö. K
Vekili : Av. E. M
Davalı : Adli Yargı Çaldıran Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B. S. G
Davalı : İdari Yargı
1- Çaldıran Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B. S.G
2- Çaldıran Kaymakamlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 10/02/2019 tarihinde Çaldıran kayak merkezine kayak yapmak üzere gittiğini, merkezde dava dışı A. T adlı kişinin telesiyejile yukarı çıkmakta olan müvekkiline çarptığını, müvekkilinin çarpma sonucu yaralandığını, tibia plato kırığı oluştuğunu, merkezde kayak sporuna ilişkin güvenlik önlem ve tedbirlerinin alınmadığını, kayak merkezi davalı Çaldıran Belediye Başkanlığına ait olduğundan hukuki ve idari sorumluluğu bulunduğunu ileri sürerek, şimdilik 1.000 TL maddi ve 50.000 TL manevi zararın kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Erciş 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 10/09/2020 tarih ve E.2020/95, K.2020/24 sayılı kararı** ile, davada idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, davanın reddine karar vermiş, kararın davalı tarafından istinaf edilmesi üzerine Van Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesi 04/02/2021 tarih ve E.2021/69, K.2021/154 sayılı kararıile, davalı vekilinin istinaf başvurusunun vekalet ücreti bakımından kabulü ile mahkeme kararının kaldırılmasına,yargı yolu caiz olmadığından, davanın reddine karar vermiş, karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Kamu hizmetinin görülmesi sırasında ve hizmet kusurundan doğan zararların gideriminde idari yargı görevlidir. (2577 sayılı İYUK. m.2) Görev sorunu, kamu düzenine ilişkin olup açıkça veya hiç ileri sürülmese bile yargılamanın her aşamasında kendiliğinden gözetilir. Davacının davalı ile kayak yapar iken çarpışmasında davalı idarenin hizmet kusurunun olması ihtimal dahilindedir. Taraflar aynı yerde sürekli kazaların olduğunu ifade etmişlerdir. Dolayısıyla davacının davalı idarenin hizmet kusuruna dayandığı ve bu sebeple maddi ve manevi tazminat talebinde bulunduğu anlaşılmaktadır. İdarenin görevinde olan vetehlike arz eden durumları engellemek, vatandaşların güvenli bir biçimde kayması için gerekli önlem ve tedbirleri almak, idarenin kamu hizmetini yürüttüğü sırada kişilerin gördüğü zararın tazminine yönelik bulunan uyuşmazlık konusu davanın, olayda kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının saptanmasını gerektirmekte olup idare hukuku ilkelerine göre ve 2577 sayılı İYUK.'nun 2/1-b. maddesinde sayılan tam yargı davasına konu olup bu davanın idari yargı görevalanında görüm ve çözümü yapılması gerektiğinden dava konusu olaya ilişkin olarak İdare Mahkemelerinin görevli olması nedeniyle dava dilekçesinin yargı yolu itibari ile görev dışında kaldığı anlaşıldığından reddine karar verilmiştir."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Van 3. İdare Mahkemesi 30/12/2021 tarih ve E.2021/246 sayılı kararı** ile, *"dava konusu olayın kayak merkezinde davacı ile dava dışı bir şahsın çarpışmasından kaynaklanması nedeniyle davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, öte yandan olayın davalı idarelerce işletilen kayak merkezinde gerçekleşmesinin bu sonucu değiştirmeyeceği açıları davada uyuşmazlığın çözüm yerinin adli yargı olduğu"* gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5. Anayasa'nın *"İdare"* üst başlığı altında düzenlenen *"Yargı yolu"* başlıklı 125. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür."

6. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı"* başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. İdari dava türleri şunlardır:
a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,
b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları
c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

7. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun *"Meclisin görev ve yetkileri"* başlıklı 18. maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi şöyledir:

"Bütçe içi işletme ile 6762 sayılı Türk Ticaret Kanununa tâbi ortaklıklar kurulmasına veya bu ortaklıklardan ayrılmaya, sermaye artışına ve gayrimenkul yatırım ortaklığı kurulmasına karar vermek"

8. Kanun'un *"İşletme tesisi"* başlıklı 71. maddesi şöyledir:

"Belediye, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini Çevre ve Şehircilik Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabilir."

9. Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği'nin *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmeliğin amacı, mahalli idareler bütçesi içinde oluşturulacak işletmelerin, kuruluş ve işleyişine dair usul ve esasları düzenlemektir."

10. Yönetmeliğin *"Dayanak"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 97 nci ve 100 üncü maddeleri ile 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 53 ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 71 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır."

11. Yönetmeliğin *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelikte geçen;
a) Bakanlık: (Değişik ibare:RG-23/5/2019-30782) İl özel idareleri için İçişleri Bakanlığını, belediyeler için Çevre ve Şehircilik Bakanlığını,
b) Belediye: 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu kapsamındaki belediyeleri,
c) İl özel idaresi: 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununa tabi idareleri,
ç) İşletme: Mahalli idarenin görev ve sorumluluk kapsamında bulunan özel gelir ve giderleri olan hizmetleriyle ilgili olarak (Değişik ibare:RG-23/5/2019-30782) İl özel idareleri için İçişleri Bakanlığı, belediyeler için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı izni ile kurulan bütçe içi işletmeleri,
d) Mahalli idare: İl özel idaresi, büyükşehir belediyesi ve belediyeyi,
e) Muhasebe birimi: Mahalli idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten birimini,
f) Muhasebe yetkilisi: Mahalli idarenin muhasebe hizmetlerinin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olan yetkiliyi,
g) Üst yönetici: İl özel idarelerinde valiyi, belediyelerde belediye başkanını,
ifade eder."

12. Yönetmeliğin *"Bütçe işlemleri"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

" (1) Bütçe içinde kurumsal sınıflandırmada; işletme mahalli idare teşkilat şemasında ana hizmet birimi olarak yer alıyorsa kendi kodunda, herhangi bir hizmet birimi içinde yer alıyorsa o hizmet birimi altında kodlanır.

(2) İşletme adına ayrılan ödenekler, fonksiyonel sınıflandırılmada ekonomik işler ve hizmetler kodunda gösterilir.

(3) İşletmenin iktisadi ticari işlerine ilişkin giderler dışında kalan personel giderleri, sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri, mal ve hizmet alımı giderleri ve sermaye giderleri ile transferleri mahalli idare bütçesinden yapılır.

..."

13. Yönetmeliğin *"Kadro işlemleri"* başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"İşletmede kadro işlemleri hususunda, işletmenin kurulduğu mahalli idareye göre 10/6/2007 tarihli ve 26548 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İl Özel İdaresi Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik veya 22/2/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşlar ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanır."

14. Yönetmeliğin *"İhale işlemleri"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"İşletmenin ihale iş ve işlemleri 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile bu kanunlara dayanılarak yayımlanan yönetmeliklerin hükümlerine göre yürütülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/05/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyası ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, davalı Belediyenin bütçe içi işletmesi olan kayak merkezinde meydana gelen kaza neticesinde, cismani zarara uğrayan davacının, kazada davalı idarenin hizmet kusurunun olduğunu ileri sürerek, uğramış olduğu maddi ve manevi zararın davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

18. Dosyanın incelenmesinden, davacının 10/02/2019 tarihinde davalı Çaldıran Belediyesine ait kayak merkezine kayak yapmak üzere gittiği, merkezde dava dışı A. T adlı kişinin telesiyej ile yukarı çıkmakta iken davacı tarafa çarptığı, çarpma sonucu davacının yaralandığı ve tibia plato kırığı oluştuğu, merkezde kayak sporuna ilişkin güvenlik önlem ve tedbirlerinin alınmadığı, merkezin davalı Belediyeye ait olduğundan hukuki ve idari sorumluluğunun bulunduğu ileri sürülerek, şimdilik 1.000 TL maddi ve 50.000 TL manevi zararın kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

19. Dava konusu olayın vuku bulduğu kayak merkezinin hukuki statüsüne bakıldığında, merkez 5393 sayılı Kanun'un 71. maddesi gereği kurulan bütçe içi işletme olup bu işletme; belediye bütçesi kapsamında (kamu hizmeti amacıyla) faaliyet göstermek üzere kurulmakta, kuruluşu için İçişleri Bakanlığından izin alınmakta ve Sayıştay denetimine tabi tutulmakta yine personeli belediye personeli arasından atanarak istihdam edilmektedir. Diğer bir deyişle, kuruluş ve işleyiş bakımından genel idare esasları geçerli olup, bu bakımdan bütçe içi işletme belediye hizmetlerini yürütmek amacıyla kamusal faaliyet yürütmektedir.

20. Kamu hizmetini yürüten davalı Belediyenin bu hizmeti yürüttüğü sırada verdiği zararın tazmini istemiyle açılan davada, kamu hizmetinin sunulması esnasında, hizmetin hiç işlememesi, geç işlemesi, kötü işlemesi gibi durumlar, idarenin hizmet kusuru olarak adlandırılır. Bu kapsamda bireyler nezdinde gerçekleşen zararların da, idarenin kusura dayanan sorumluluğu sebebiyle tazmini gerekmektedir.

21. Olayda davacı tarafından, davalı belediyenin bütçe içi işletmesi olan kayak merkezinde meydana gelen kaza neticesinde uğramış olduğu cismani zarardan davalının sorumlu olduğu ileri sürülmüştür. Bu kapsamda davalı

Belediyenin kamu tüzel kişiliğine haiz olup kural olarak, işlem ve eylemlerinin kamusal nitelik taşıdığı, kazanın meydana gelmesinde, gerekli güvenlik önlemleri alınmayarak ve denetim mekanizmasını işletmeyerek hizmet kusuru işlediği ileri sürülerek dava açıldığına göre, davada hizmet kusuruna dayanıldığı tartışmasızdır.

22. Bu sebeple, açılan tam yargı davasında, idarenin eylem veya işlemlerinin hukuka uygunluk denetimiyapılıp, idari faaliyet nedeniyle ilgililerin durumu belirlenip, idarenin tazminsorumluluğunun bulunup bulunmadığına karar verilmelidir. İdarenin tazmin sorumluluğu olup olmadığı saptanırken, öncelikle olayda idarenin hizmet kusuru olup olmadığı hususunun, kamu hizmetinin yöntemine ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmetkusurunun bulunmaması halinde ise kusursuz sorumluluk ilkesinin olayda uygulanıp uygulanamayacağının belirlenmesi gerekmektedir. Bu hususların saptanması ise idare hukuku ilkelerine göre yapılabileceğinden, dava konusu tazmin isteminin de 2577 sayılı Kanun'un yukarıda yer verilen 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında idari yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Van 3. İdare Mahkemesinin 30/12/2021 tarih ve E.2021/246 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Van 3. İdare Mahkemesinin 30/12/2021 tarih ve E.2021/246 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

15/05/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİİLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN